

**ΠΜΣ στην Ιστορική Έρευνα
Βυζαντινή Ιστορία
Χειμερινό εξάμηνο 2023/2024**

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

A.-K. Βασιλείου-Seibt

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γενικά εγχειρίδια για το Βυζάντιο

The Oxford Dictionary of Byzantium, I–III, New York – Oxford 1991

E. Jeffreys – J. Haldon – R. Cormack (eds.), *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*. Oxford 2008

F. Daim (Hrsg.), *Byzanz. Historisch-kulturwissenschaftliches Handbuch*. Stuttgart 2016 (πρωτότυπη έκδοση)

Το εγχειρίδιο διατίθεται και μεταφρασμένο στην Αγγλική:
Brill's History and Culture of Byzantium. New Pauly. Leiden-Boston 2019

Προσωπογραφικά Λεξικά

The Prosopography of the Late Roman Empire I (260-395) (eds. A.H.M. Jones – J. R. Martindale – J. Morris), II (395-527 (ed. J. R. Martindale), IIIA, B (ed. J. R. Martindale). Cambridge 1971, 1980, 1992

Prosopographie der mittelbyzantinischen Zeit. Erste Abteilung (641-867). Zweite Abteilung (867-1025) (ed. R.-J. Lilie et alii). Berlin 1999-2002, 2013

<https://www.degruyter.com/database/pmbz/html#dbPerson>

Prosopography of the Byzantine World, ed. M. Jeffreys. London 2017

<https://pbw2016.kdl.kcl.ac.uk/>

Das Prosopographische Lexikon der Palaiologenzeit (ed. E. Trapp et alii). Wien 1976-1998

Μελέτες - άρθρα

L. Andriolo, *Aristocracy and Literary Production in the 10th Century*, στο: A. Pizzone (επιμ.), *The Author in Middle Byzantine Literature. Modes, Functions and Identities*. Boston – Berlin 2014, 119-138

D. Angelov, *Imperial Ideology and Political Thought in Byzantium, 1204-1330*. Cambridge 2007

M. Angold (ed.), *The Byzantine Aristocracy IX to XIII Centuries*. Oxford 1984

I. A. Αντωνοπούλου, Ὁ ὅρος „ἀριστοκρατικοί“ στή Διάταξη τοῦ Μιχαήλ Ἀταλειάτη, στο: IB΄ Πανελλήνιο ἱστορικὸ συνέδριο. Θεσσαλονίκη 1992, 65-71

I. A. Antonopoulou, The „aristocracy“ in Byzantium: Evidence from the *Tactica* of Leon VI the Wise. *Byzantiaka* 13 (1993) 151-159

K. Βαρζός, *Ἡ γενεαλογία τῶν Κομνηνῶν Α-Β*. Θεσσαλονίκη 1984

P. N. Bell, *Social Conflict in the Age of Justinian*. Oxford 2013

B. Caseau (ed.), *Les réseaux familiaux. Antiquité tardive et Moyen Âge*. Paris 2012

J.-Cl. Cheynet, *Pouvoir et contestations à Byzance (963-1210)*. Paris 1990

J.-Cl. Cheynet, Le rôle de l'aristocratie locale dans l'état (X^e-XIIe siècles). *B(yzantinische) F(orschungen)* 19 (1993) 105-112

J.-Cl. Cheynet, *The Byzantine Aristocracy and Its Military Function*. Aldershot 2006

J.-Cl. Cheynet, *La société byzantine. L'apport des sceaux*. Paris 2008

J.-Cl. Cheynet – A.-K. Wassiliou-Seibt, Adelige aus dem „Westen“ in Staatsapparat und Gesellschaft des byzantinischen Reiches. Das Vermächtnis der Siegel, in: F. Daim et al. (eds.), *Menschen, Bilder, Sprache, Dinge. Wege der Kommunikation zwischen Byzanz und dem Westen. 2: Menschen und Worte*. Mainz 2018, 205-223

Στ. Χονδρίδου, *Ο Κωνσταντίνος Μονομάχος και η εποχή του (ενδέκατος αιώνας μ. Χ.)*. Αθήνα 2002

B. Croke, Justinian under Justin: Reconfiguring a Reign. *BZ* 100 (2007) 13-56

J. A. Evans, *The Power Game in Byzantium. Antonina and the Empress Theodora*. London 2011

L. Garland, The Life and Ideology of Byzantine Women: A Further Note on Conventions of Behavior and Social Reality as Reflected in Eleventh and Twelfth Century Sources. *Byzantion* 58 (1988) 361-393

L. Garland, “The Eye of the Beholder”: Byzantine Imperial Women and Their Public Image from Zoe Porphyrogenita to Euphrosyne Kamaterissa Doukaina (1028-1203). *Byzantion* 64 (1994) 19-39, 261-313

A. Gkoutzioukostas – A.-K. Wassiliou-Seibt, The Origin and the Members of the Kamytzes Family. A Contribution to Byzantine Prosopography. *DOP* 72 (2017) 169-179

G. Greatrex, The Nika Riot: A Reappraisal. *J(ournal of) H(ellenic) S(tudies)* 117 (1997) 60-86

J. Haldon, *Warfare, State and Society in the Byzantium World, 565-1204*. London 1999

J. Haldon, Social Elites, Wealth and Power, in: J. Haldon (ed.), *The Social History of Byzantium*. Malden Mass. 2009, 168-211

J. Haldon, Bureaucracies, Elites and Clans: The Case of Byzantium, c. 600–1110, in: P. Crooks – T. H. Parsons (eds.), *Empires and Bureaucracy in World History. From the Late Antiquity to the Twentieth Century*. Cambridge 2016, 147-169

C. Holmes, Political Elites in the Reign of Basil II, in: P. Magdalino (ed.), *Byzantium in the Year 1000*. Leiden 2003, 35-70

V. Ježek, Education as a Unifying and “Uplifting” (erhebende) Force in Byzantium. *BS* 65 (2007) 167-200

A. Kaldellis, *Λαός και εξουσία στο Βυζάντιο. Η πολιτεία της Νέας Ρώμης*. Θεσσαλονίκη 2020

A. P. Kazhdan – S. Ronchey, *L'aristocrazia bizantina dal principio dell'XI alla fine del XII secolo*. Palermo 1997

A. Κιουσοπούλου, *Βασιλεύς ή οικονομός: Πολιτική εξουσία και ιδεολογία πριν από την άλωση*. Αθήνα 2007

Θ. Γ. Κορρές, *Λέων Ε' ο Αρμένιος και η εποχή του. Μία κρίσιμη δεκαετία για το Βυζάντιο (811-820)*. Θεσσαλονίκη 1996

Ε. Κουντούρα-Γαλάκη, *Ο βυζαντινός κλήρος και η κοινωνία των «Σκοτεινών αιώνων»* Αθήνα 1996 (pdf)

Ε. Κουντούρα-Γαλάκη (ed.), , *Οί σκοτεινοί αιώνες του Βυζαντίου (7ος-9ος)*. Αθήνα 2001

Δ. Κυρίτσης, Κράτος και αριστοκρατία την εποχή του Ανδρονίκου Β': το αδιέξοδο της στασιμότητας, στο: *Ο Μανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του* (συλλογικός τόμος), Αθήνα 1999, 17-194.

A. Laiou, The Role of Women in Byzantine Society. *JÖB* 31/1 (1981) 233-260

Γ. Α. Λεβενιώτης, *Το στασιαστικό κίνημα του Νορμανδού Ουρσελίου (Ursel de Bailleul) στην Μικρά Ασία (1073-1076)*. Θεσσαλονίκη 2004

I. G. Leontiades, *Die Tarchaneiotai. Eine prosopographisch-sigillographische Studie*. Thessaloniki 1998

M. Λεοντσίνη, *Κωνσταντίνος Δ' (668-685): Ο τελευταίος πρωτοβυζαντινός αυτοκράτορας*. Αθήνα 2006 (pdf)

T. K. Λουγγής, *Η κοινωνική εξέλιξη στη διάρκεια των λεγόμενων „σκοτεινών αιώνων“ (602-867)*. Αθήνα 2013

K.-P. Matschke – F. Tinnefeld, *Die Gesellschaft im späten Byzanz. Gruppen, Strukturen und Lebensformen*. Wien – Weimar – Köln 2001

M. Meier, Die Inszenierung einer Katastrophe: Justinian und der Nika-Aufstand. *Z(eitschrift für) P(apyrologie und) E(pigraphik)* 142 (2003) 273-300

Ch. Mesis, *Les eunuques à Byzance, entre réalité et imaginaire*. Paris 2014

S. Métivier, *Aristocratie et sainteté à Byzance (VIIIe-XIe siècle)*. Bruxelles 2019

Κ. Μπουρδάρα, *Καθοσίωσις καὶ τυραννὶς κατὰ τοὺς μέσους Βυζαντινοὺς χρόνους*. Αθήνα 1984 (pdf)

J. Nesbitt – J. Witta, A Confraternity of the Comnenian Era. *BZ* 68 (1975) 360-384

D. Nicol, *The Byzantine Family of Kantakuzenos (Cantacuzenus), ca. 1100-1460. A Genealogical and Prosopographical Study*. Washington, D. C. 1968

Χ. Μπαρτικιάν, *Η Βυζαντινή οικογένεια των Γαυράδων (Γαβράδων). Ιστορική, προσωπογραφική και γενεαλογική μονογραφία*. Αθήνα 1991

E. Nikolaros, Die Taronitai. Eine prosopographisch-sigillographische Studie. *Millenium* 14 (2017) 227-292

N. Oikonomides, Life and Society in Eleventh Century Constantinople. *Südost-Forschungen* 49 (1990) 1-14

C. Pasternik, Justinianic Ideology and the Power of the Past, in: M. Maas (ed.), *Cambridge Companion to the Age of Justinian*. Cambridge 2005, 185-212

Κ. Γ. Πιτσάκης, Αντίσταση κατά της εξουσίας και επανάσταση στο Βυζάντιο: Η θέση του δικαίου της Εκκλησίας, in: Ε. Γραμματικοπούλου (ed.), *Αμφισβήτηση της εξουσίας*. Αθήνα 2003, 48-65

D. I. Polemis, *The Doukai. A Contribution to Byzantine Prosopography*. London 1968

G. Prinzing, Spuren einer religiösen Bruderschaft in Epiros um 1225? Zur Deutung der Memorialtexte im Codex Cromwell 11. Jh. *BZ* 101 (2008) 751-772

A. Γ. Κ. Σαββίδης, *Βυζαντινά στασιαστικά και αυτονομιστικά κινήματα στα Δωδεκάνησα και στη Μικρά Ασία, 1189-1240*. Αθήνα 1987

W. Seibt, Ἀρσακίδης/Aršakuni – Armenische Persönlichkeiten auf byzantinischen Siegeln des 10.-12. Jahrhunderts. *JÖB* 44 (1994) 349-359

W. Seibt, *Die Skleroi. Eine prosopographisch-sigillographische Studie*. Wien 1976

W. Seibt, The Enigma of the Origin of the Kometopouloi Brothers. *Βυζαντινά* 38 (2021) 15-23

Chr. Settipani, *Continuité des élites à Byzance durant les siècles obscurs. Les princes caucasiens et l'Empire du VIe au IXe siècle*. Paris 2006

J. Shepard, Marriages towards the Millenium, in: *Byzantium in the Year 1000*, 1-33

B. Skoulatos, *Les personnages byzantins de l'Alexiade: Analyse prosopographique*. Louvain 1980

A. Spanos – N. Zarras, Representations of Emperors as Saints in Byzantine Textual and Visual Sources, in: M. Borgolte – B. Schneidmüller (eds.), *Hybride Kulturen im mittelalterlichen Europa*. Berlin 2010, 63-78

A.-M. Talbot, The Byzantine Family and the Monastery. *DOP* 44 (1990) 119-129

J. Tougher, *The Reign of Leo VI (886-912): Politics and People*. Leiden 1997

M. P. Vinson, Gender and Politics in the Post-Iconoclastic Period: The Lives of Antony the Younger, the Empress Theodora, and the Patriarch Ignatios. *Byzantion* 68 (1998) 469-515

B. N. Βλυσίδου, *Αριστοκρατικές οικογένειες και εξουσία (9ος-10ος αι.)*. Έρευνες πάνω στα διαδοχικά στάδια αντιμετώπισης της αρμενο-παφλαγονικής και της καππαδοκικής αριστοκρατίας. Θεσσαλονίκη 2001

A.-K. Wassiliou-Seibt, Die Familie Hexamilites. Ein Beitrag zur byzantinischen Prosopographie. *Ελληνικά* 52 (2002) 243-258

A.-K. Wassiliou-Seibt, Der Familienname Pegonites auf byzantinischen Siegeln und in anderen schriftlichen Quellen, in: S. Kotzabassi – G. Mavromatis (eds), *Realia Byzantina* (Byzantinisches Archiv 22). Berlin – New York 2009, 303-320

A.-K. Wassiliou-Seibt, Die Träger des Familiennamens Kastamonites im 11. Jh. Eine prosopographisch-sigillographische Studie, in: *Numismatika, sfragistika i epigrafika* 5 (2009). Sofia 2009, 223-233

A.-K. Wassiliou-Seibt, Die Familie Xiphilinos im 11. Jh. Der Beitrag der Siegel, in: B. Caseau (ed.), *Les réseaux familiaux. Antiquité tardive et Moyen Âge* (Collège de France – CNRS. Centre de Recherche d'Histoire et Civilisation de Byzance 37. Paris 2012, 307-323 (French abstract, p. 430)

A.-K. Wassiliou-Seibt, Die Neffen des Patriarchen Michael I. Kerullarios (1043-1058). Ikonographie als Ausdrucksmittel der Verwandtschaft, in: *Bulgaria Mediaevalis* II (vol. in honour of V. Gjuselev). Sofia 2011 (printed 2012) 107–116 (3 Plates/pp. 117-119)

A.-K. Wassiliou-Seibt, Der Familienname Serblias und seine Träger in Byzanz. Eine prosopographisch-sigillographische Studie. *SBS* 11 (2012) 35-55

A.-K. Wassiliou-Seibt, Βυζαντινοί αξιωματούχοι με ονόματα αραβικής προέλευσης (Byzantine officials with Arab names) (in Modern Greek) (with an English abstract), in: *Byzantium and the Arab World. Encounter of Civilisations*. Thessaloniki 2013, 497–516

A.-K. Wassiliou-Seibt, Kaukasische Aristokraten auf byzantinischer Karriereleiter. Eine kritische Nachlese des Quellenbefundes zur Familie der Aspietai (1081-1205). *BZ* 108/1 (2015) 149—162

A.-K. Wassiliou-Seibt, Auf den Spuren der Tatikioi in Byzanz (10.-13. Jh.). *REB* 77 (2019) 107-118

A.-K. Wassiliou-Seibt, Leon Gabras *kaisar*. Ein Beitrag zur Prosopographie der frühen Palaiologenzeit. *SBS* 13 (2019) 93-104

A.-K. Βασιλείου-Seibt, Η ταυτότητα της Βυζαντινής αριστοκράτισσας κυρίως βάσει σφραγιστικών δεδομένων, στο: *Ταυτότητες. Γλώσσα και λογοτεχνία*, τόμος Β' (επιμ. Ζ. Γαβριηλίδου κ. ά). Καβάλα 2018, 14-25

A.-K. Βασιλείου-Seibt, Σχετικά με το πρόσωπο του Τατικίου. *Β(υζαντινός) Δ(όμος)* 29 (2021) 93-98